

Tasavvuf

Fatih ÇINAR

Hulûsî Efendi'nin Mektûbâtında
ÜSTÂDI İHRAMCIZÂDE
İSMAİL HAKKI TOPRAK (k.s)

Efendiye Olan Sevgisi

Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendinin¹ hayatında İhramcızâde İsmail Hakkı Toprak (k.s)² hazretlerinin ayrı bir yeri vardır. Hulûsî Efendi her vesîle ona olan sevgi ve hürmetini dile getirmiştir. Onun mektûbâtında da buna benzer ifadelere rastlamak mümkündür. Mektûbâtta İhramcızâde İsmail Hakkı Efendiye yazılmış üç adet mektup bulunmaktadır. Hulûsî Efendi bu mektuplarında İsmail Hakkı Efendiden ayrı kalmanın ıstırabını, onu ta ezelden beridir büyük tanıdığını ve kendisine çok büyük bir sevgi ve saygı ile bağlı olduğunu belirtmiştir.³ Zikredilen mektubunda “İstersen olasın abd-ı makbûl, Can ver de kurbân-ı Garîbullâh ol” ...“Zâtında ki hâsîlât-ı kemâlât, Âyine-yi Hak misâl-i âyât” sözleri ile üstâdına duyduğu hayranlığı ve onun hâli ile hallenmenin ne kadar önemli olduğunu, İsmail Hakkı Efendinin şahsiyetindeki mükemmelliğin Cenâb-ı Hak’ın bir tecellîsi olduğu gibi kollarını dile getirmiştir.⁴ Bu mektubunda kaleme aldığı şiirinin devamında “Aşk ile huzûruna atıp cân, Müyesser ola visâl-i cânân”... “Cânın ana ver de zinde cân ol, İç âb-ı hayâtı câvidân ol” mısraları ile de şeyhinde fâni olmayı, bu metotla esas maksat olan Mevla’ya vuslatın gerçekleşebileceğinin altını çizmiştir.⁵

Hulûsî Efendi başka bir mektubunda da Efendi Hazretlerinin ayrılığının acısı ile yanıp tutuştuğunu, her an İsmail Hakkı Efendinin hayali ile avunduğunu ve her vesîle ona kavuşmayı arzuladığını söyleyerek sözlerine başlamayı tercih etmiştir.⁶ Bu yoldaki üzüntülerinin tarifi mümkün olmayan boyutlara

ulaştığından, büyüğü olarak bu halinden kendisini haberdar etmek ve bu haline çözüm bulmak için bu mektubu yazdığını kendileri ifade etmişlerdir. Kendisinin daima kusurlarla dolu bir hayat yaşadığını ama büyüklerin kendilerini sevenleri hiçbir zaman unutmayıp dua etmek suretiyle hatalarını affedeceklerini umduğu için bu mektubu yazmayı amaçladığını anlatmaktadır. İsmail Hakkı Efendiden, sıhhatine dâir güzel haberler alırsa mutlu olacağını belirterek mektubuna son vermiştir.⁷ Mektubunu sonuna eklediği şu mısralar İsmail Hakkı Efendiye olan sevgi ve saygısını göstermesi bakımından dikkat çekicidir:

Ey benim cân-ı azîzim ey garîb-i bi-nevâ

Merhaba ey nûr-i Didem yâr-ı gârım merhaba

Her nefis yâdınla dil gözde hayâlidir müdâm

Canda hubbundur ne hâcet şâhid ister mi anâ

...

Gâh derd ü gâm ile dil gâhî cefâ vü cevri ile

Çekmede azâde ser kalmaz bulup bir dem safâ⁸

Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi kurban bayramı münasebetiyle de İhramcızâde İsmail Hakkı Efendiye bir mektup yazmıştır. Kendileri bu mektubunda yedi aydır İsmail Hakkı Efendiden ayrı kaldıklarını, bu ayrılığın yüreğinde derin yaralar meydana getirdiğini Mevlânâ Celâleddin Rûmî (k.s)’nin şu mısralarını şeyhine ithaf ederek⁹ dile getirmiştir:

*Sîne hânem şerha şerha ez firâk
Tâ be-gûyem şerh-i derd-i iştiyâk¹⁰*

Bu mektubunda da Hulûsî Efendi, İsmail Hakkı Efendinin hayali ile avunduğunu, “el-murâseletü nisfu’l-muvâsele” yani “mektuplaşmak kavuşmanın yarısıdır” fikrinden hareketle, yedi aylık bir hasretin neticesi olarak bu mektubu kaleme aldığını, mutsuz olan gönlüne teveccüh suretiyle bir sükunetin gelmesini ricâ, hayır dualarını talep ederek ve büyük bir hürmetle ellerinden öptüğünü söyleyerek sözlerini sona erdirmiştir.

Bütün bu ifadelerden anlaşılmaktadır ki, Hulûsî Efendi kendisinin yetişmesinde büyük emeği olan üstâdına karşı son derece büyük bir sevgi ve saygı beslemektedir. Tasavvufta Allah’a ulaşmanın yolu, üstâdına son derece bağlı, sevgi ve hürmetle bir eğitim döneminden geçer. Hulûsî Efendinin hayatında biz bu bağlılığı ve sevgiyi çok etkili olarak görmekteyiz. Hulûsî Efendi, bu manevî sürecin etkisini bizlere, sevgi ve saygısı ile gösteren bir örnektir.

Dipnot

- 1- Hayatı hakkında geniş bilgi için bkz. İsmail Palakoğlu, *Cönüller Sultanı: Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi*, Somuncu Baba Araştırma ve Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 2004.
- 2- Hayatı hakkında geniş bilgi için bkz. İsmail Hakkı Altuntaş, *Nakşibendi Şeyhi İhramcızâde İsmail Hakkı Toprak’ın hayatı, Eserleri ve Tasavvuf Anlayışı*, AÜİF(Yayınlanmamış Lisans Tezi), Ankara 1992.
- 3- Es-Seyyid Osman Hulûsî Ateş, *Mektûbât-ı Hulûsî Darende’î*, Yayına Hazırlayan: Mehmet Akkuş, Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi Vakfı Yayınları, Ankara 1996, s.17.(8. Mektup)
- 4- Osman Hulûsî Ateş, *Mektûbât*, s.19.
- 5- Osman Hulûsî Ateş, *Mektûbât*, s.20.
- 6- Osman Hulûsî Ateş, *Mektûbât*, s.131.(47. Mektup)
- 7- Osman Hulûsî Ateş, *Mektûbât*, s.131.
- 8- Osman Hulûsî Ateş, *Mektûbât*, s.132-133.
- 9- Osman Hulûsî Ateş, *Mektûbât*, s.147.(52. Mektup)
- 10- “Sana olan iştiyâkımın derdini şerh edebilmem için ayrılıktan parça parça olmuş bir gönül istiyorum”